

Gemeente Renkum

Voorstel aan de raad

Verantwoordelijk team
Ruimtelijke Ontwikkeling & Milieu

Nummer

—

Kenmerk
88177

Raad d.d.
25 september 2019

Paragraaf begroting
3

Portefeuillehouder
J. (Joa) Maouche MSc

Steller
M.M.H. (Melanie) Hutting

Datum
25 juli 2019

Onderwerp
vaststellen bodemkwaliteitskaart

Geadviseerd besluit

Vaststellen regionale bodemkwaliteitskaarten en bodemfunctieklassenkaart van de regio Arnhem.

Toelichting op beslispunten

Wat is een bodemkwaliteitskaart

Bij allerlei maatschappelijke activiteiten vindt grondverzet plaats (ontgraven en/of toepassen van grond). Het landelijke kader voor het toepassen van grond en bagger is vastgelegd in het Besluit bodemkwaliteit met bijbehorende Regeling bodemkwaliteit. Het besluit streeft naar een goede balans tussen bescherming van de bodemkwaliteit enerzijds en het bieden van voldoende afzetmogelijkheden voor grond en baggerspecie anderzijds. In het Besluit bodemkwaliteit is aangegeven in welke omstandigheden grond en bagger vrij mag worden toegepast. Dit wordt bepaald op basis van de functie van de locatie en de bodemkwaliteit. Het is een bevoegdheid van de gemeenteraad om hier kaders aan te geven (art. 44 van het Besluit bodemkwaliteit) door middel van het opstellen van een nota bodembeheer en bodemfunctieklassen/kwaliteitskaart.

De bodemkwaliteitskaart is een set aan kaarten waarop de verwachte diffuse bodemkwaliteit (ook wel achtergrondwaarde of gebiedseigen bodemkwaliteit) in een bepaald gebied is weergegeven. De volgende kaarten zijn onderdeel van een bodemkwaliteitskaart:

- bodemfunctieklassenkaart: op deze kaart is de functie van een gebied weergegeven. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in de functies landbouw/natuur, wonen en industrie. Ook wordt op de bodemfunctieklassenkaart weergegeven wat als buitendijks gebied is aangewezen.
- deelgebiedenkaart bovengrond en deelgebieden kaart ondergrond: op deze kaarten zijn deelgebieden aangegeven waarbinnen een vergelijkbare kwaliteit wordt verwacht. De deelgebieden zijn bepaald op basis van o.a. bodemeigenschappen, ligging, historisch gebruik en huidig gebruik.
- ontgravingskaart bovengrond en ontgravingskaart ondergrond: op de ontgravingskaarten wordt de verwachte diffuse bodemkwaliteit van een gebied weergegeven. Deze diffuse bodemkwaliteit is berekend op basis van waarnemingen (bodemonderzoek), volgens de methodiek die is vastgesteld in de Richtlijn Bodemkwaliteitskaarten.

- de toepassingskaart bovengrond en de toepassingskaart ondergrond: op de toepassingskaarten wordt de toepassingseis weergegeven. Dit is de minimale kwaliteit waaraan de grond die wordt toepast moet voldoen. Deze kwaliteit wordt doorgaans bepaald op basis van a) de functie van een locatie en b) de ontgravingskwaliteit van de locatie, waarbij de strengste eis geldt (ter illustratie: als de functie wonen is, maar de ontgravingskwaliteit van de locatie is AW2000, dan mag alleen grond van klasse AW2000 worden toegepast).

Waarom een bodemkwaliteitskaart?

Een bodemkwaliteitskaart (met de bijbehorende nota bodembeheer) heeft tot doel om grondverzet en hergebruik van grond te vergemakkelijken en te verduurzamen. Voor onverdachte locaties/gebieden (zie toelichting onverdachte locaties in onderstaand kader) kan de bodemkwaliteitskaart gebruikt worden als geldig bewijsmiddel voor grondverzet. Daardoor is minder onderzoek nodig, wat resulteert in een kostenbesparing. Bovendien stimuleert een bodemkwaliteitskaart lokaal hergebruik, wat resulteert in een duurzamere manier van grondverzet (minder winning primaire grondstoffen, minder transport bewegingen).

Vastgestelde bodemkwaliteitskaarten kunnen als geldig bewijsmiddel voor grondverzet worden gebruikt (voor grondverzet binnen de regio). Hierdoor zijn er minder partijkeuringen nodig bij projecten waarin grondverzet een rol speelt, en dit bespaart dus kosten.

In de Milieu Regio Arnhem (MRA) is in 2011 een regionale nota bodembeheer en bijbehorende regionale bodemkwaliteitskaart opgesteld. Deze nota en kaarten zijn de afgelopen jaren door alle gemeenten in de regio vastgesteld, met uitzondering van de gemeente Renkum. Door het vaststellen van nota en kaarten is grondverzet binnen de gemeenten en tussen de gemeenten vergemakkelijkt en voor al deze gemeenten blijkt het duurzaam hergebruik van grond op basis van de regionale bodemkwaliteitskaart naar wens te verlopen. Inmiddels zijn de kaarten ook geactualiseerd in verband met een wijziging van het standaardstoffenpakket in het kader van bodemonderzoek en vanwege een aantal wijzigingen in deelgebieden (actualisatie september 2018).

De gemeenteraad van Renkum heeft in 2012 alleen de regionale nota bodembeheer vastgesteld. De bijbehorende bodemkwaliteitskaart en bodemfunctieklassenkaart zijn destijds uitgezonderd, en alleen ter kennisneming opgenomen. De regionale nota bodembeheer en bodemkwaliteitskaarten zijn feitelijk echter één geheel, waardoor het duurzaam hergebruik van grond alleen mogelijk is als beide onderdelen zijn vastgesteld. Dit houdt in dat, zolang de kaarten niet zijn vastgesteld, voor al het grondverzet een partijkeuring moet worden uitgevoerd. Dit geldt voor iedereen, dus ook voor ons als gemeente.

Partijkeuringen hebben ons als gemeente de afgelopen jaren ongeveer € 20.000 tot € 60.000 per jaar gekost. Daarbovenop kan zonder kaart in een werk alleen grond toepast worden met de kwaliteit AW2000 (hoogste kwaliteit), terwijl het anders in sommige gevallen ook mogelijk is om grond toe te passen met de kwaliteit wonen (iets lagere kwaliteit).

Onderwerp

vaststellen bodemkwaliteitskaart

Datum

25 juli 2019

Kenmerk

88177

Pagina

2 van 6

Toelichting Bodemkwaliteitskaart Renkum

Op de bodemkwaliteitskaart van de Milieu Regio Arnhem is te zien dat de bodemkwaliteit in het overgrote deel van de gemeente Renkum wordt beoordeeld als klasse AW2000 (schoon). In deze gebieden mag dan ook alleen schone grond worden toegepast. De bovengrond in de oude kernen van Renkum en Oosterbeek is door langdurig (intensief) gebruik diffuus belast en daardoor van iets mindere kwaliteit. De bovengrond wordt in deze gebieden beoordeeld als klasse Wonen. Dit betekent dat er licht verhoogde gehalten aan één of meerdere parameters voorkomen. Deze kwaliteit past bij de functie, zijnde wonen, en levert geen risico op voor mens en/of milieu.

Met behulp van de bodemkwaliteitskaart is grondverzet mogelijk van en naar een locatie die in dezelfde zone ligt. Ook is grondverzet mogelijk van een locatie waar de ontgravingskwaliteit schoon is naar een locatie waar de kwaliteit als klasse Wonen wordt beoordeeld. Er zijn twee aspecten om rekening mee te houden:

1. verdachte deellocaties;
2. niet gezoneerde gebieden.

Ad 1. De bodemkwaliteitskaart is niet van toepassing voor verdachte deellocaties. Dit zijn locaties waar op basis van historische gebruik de bodemkwaliteit (mogelijk) is belast en/of waar met onderzoek is aangetoond dat er op de locatie sprake is van verontreiniging. Op deze locaties is de bodemkwaliteitskaart niet representatief voor het inschatten van de verwachte bodemkwaliteit en kan deze derhalve niet gebruikt worden. Verdachte deellocaties zijn niet op de kaart weergegeven. Dit is niet gebruikelijk in bodemkwaliteitskaarten, onder andere omdat informatie over verdachte deellocaties in de loop van de tijd kan wijzigen (bijvoorbeeld o.b.v. nieuwe onderzoeksgegevens). Voorafgaand aan grondverzet moet daarom altijd gecontroleerd worden of er op de locatie waar ingrepen zijn gepland sprake is van een verdachte deellocatie (toets historische informatie, doorgaans door middel van een vooronderzoek conform de NEN 5725).

Ad 2. Enkele gebieden zijn niet gezoneerd, deze zijn grijs op de kaarten weergegeven. Deels heeft dit te maken met op voorhand 'uitgesloten zones', zoals de wegbermen van provinciale wegen en rijkswegen en de uiterwaarden en de drogere oevergebieden. En deels wordt dit veroorzaakt door de methodiek die is beschreven in de Richtlijn Bodemkwaliteitskaarten. In iedere niet-aaneengesloten deelgebied moeten namelijk minimaal 3 waarnemingen zijn gedaan. Als aan deze eis niet kan worden voldaan, dan wordt gesteld dat er onvoldoende informatie beschikbaar is om een uitspraak te doen over de kwaliteit in de betreffende deelzone. Gevolg is dat dit deelgebied niet gezoneerd kan worden, en dat het generieke kader hier van toepassing is (in deze gebieden is de bodemkwaliteitskaart dus geen geldig bewijsmiddel en is bij grondverzet altijd bodemonderzoek nodig). In de gemeente Renkum zijn een aantal industriegebieden (boven en/of ondergrond) en de oude bebouwing in Renkum en Oosterbeek (ondergrond) niet gezoneerd i.v.m. een tekort aan waarnemingen.

Onderwerp

vaststellen bodemkwaliteitskaart

Datum

25 juli 2019

Kenmerk

88177

Pagina

3 van 6

Beoogd effect

Door vaststelling van de bodemfunctie/bodemkwaliteitskaarten beschikt de gemeente in combinatie met de reeds vastgestelde nota bodembeheer, over een duurzaam bodembeleid voor hergebruik van grond. Dit duurzaam bodembeleid voor hergebruik van grond voldoet aan de regelgeving en sluit aan bij het regionale beleid. Bovendien levert dit de gemeente jaarlijks een behoorlijke kostenbesparing op.

Kader

Besluit bodemkwaliteit en bijbehorende regelingen.

Argumenten

Het vaststellen van de bodemkwaliteitskaarten en bodemfunctieklasse kaart regio Arnhem zorgt voor:

Duurzaam bodembeheerbeleid dat praktisch uitvoerbaar, milieuhygiënisch verantwoord en transparant is.

Door het gebruik van deze kaart wordt grondverzet vergemakkelijkt en verduurzaamd. De kaart biedt eenvoudig inzicht in de diffuse (gebiedseigen) bodemkwaliteit. Op basis van de kaart kan grond verantwoord worden ontgraven en toegepast worden. De kaart is een geldig bewijsmiddel voor grondverzet op onverdachte locaties, waardoor op onverdachte locaties geen bodemonderzoek nodig is.

Met behulp van de kaart kan eenvoudig gecontroleerd worden of de kwaliteit van de bodem past bij de functie, waardoor er geen humane of ecologische risico's ontstaan. De kaart stimuleert lokaal hergebruik van grond (omdat er bij grondverzet binnen de gemeente/regio geen onderzoek nodig is), waardoor er minder winning/aanvoer van primaire grondstoffen nodig is en waardoor er minder transport bewegingen nodig zijn. Op gemeentelijk/regionaal niveau is sprake van het stand still principe. Dit houdt in dat de bodemkwaliteit op gemeentelijk/regionaal niveau gelijk blijft, ook al vindt er grondverzet plaats.

De bodemkwaliteitskaart is alleen van toepassing op historisch onverdachte locaties. Voor iedere toepassing van de bodemkwaliteitskaart is een toets historische bodeminformatie bij de gemeente noodzakelijk. Dit houdt in dat voor die locaties waar een verdenking van bodemverontreiniging bestaat nog steeds een AP04 partijkeuring nodig is.

Dat bij grondverzet binnen zones geen uitgebreid bodemonderzoek nodig is.

Hierdoor wordt geld en tijd bespaard. Dit geldt niet alleen voor de gemeente zelf maar ook voor andere partijen die te maken hebben met grondverzet.

Dat meer toepassingslocaties beschikbaar komen om vrijkomende grond- en baggerspecie duurzaam her te gebruiken.

Het bodembeleid is opgesteld door en voor de regio. Omdat alle andere gemeenten in de regio (Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar) het al hebben vastgesteld biedt het meer mogelijkheden voor hergebruik (binnen de gehele regio) dan het geval zou zijn als dit alleen voor de gemeente Renkum was opgesteld.

Dat de druk op het gebruik van primaire bouwstoffen (bijvoorbeeld zand uit zandwinputten) wordt verminderd.

Door hergebruik van grondstoffen te stimuleren, lever je een bijdrage aan de circulaire economie.

Onderwerp

vaststellen bodemkwaliteitskaart

Datum

25 juli 2019

Kenmerk

88177

Pagina

4 van 6

Met het vaststellen van deze bodemkwaliteitskaart wordt bijgedragen aan een eenduidig bodembeleid in de regio Arnhem.

Omdat hierdoor in de hele regio hetzelfde bodembeleid geldt is het duidelijker aan welke voorwaarden met betrekking tot grondverzet initiatiefnemers van grondverzet moeten voldoen.

Kanttelingen

Met de invoering van de bodemkwaliteitskaart realiseer je een versoepeling van de onderzoeksinspanning naar de bodemkwaliteit.

De vraag is echter of deze versoepeling van de onderzoeksinspanning nadelig uit gaat pakken voor de bodemkwaliteit zelf. Op gemeentelijk/regionaal niveau is sprake van stand still (de gemiddelde bodemkwaliteit verandert niet, ook al vindt er grondverzet plaats). De versoepeling wordt bovendien mogelijk gemaakt door landelijke wetgeving (besluit bodemkwaliteit.)

Niet-gezoneerde gebieden

Een aantal locaties zijn niet-gezoneerd, in deze gebieden blijft het generieke beleid van toepassing en moeten dus wel partijkeuringen worden uitgevoerd. Dit betreft enkele oude industriegebieden en oudere delen van de kernen Renkum en Oosterbeek.

Draagvlak

De bodemfunctie/bodemkwaliteitskaarten zijn in alle andere regiogemeenten vastgesteld.

De kaart heeft gedurende zes weken ter inzage gelegen. Belanghebbenden konden hiertegen een zienswijze indienen. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Aanpak/Uitvoering

Conform advies

Communicatie

Als u de bodemkwaliteitskaart zal vaststelt, dan zal dit worden gepubliceerd in de Rijn en Veluwe. De kaarten zullen wij publiceren op onze website.

Financiële consequenties

Het niet vaststellen van de bodemkwaliteitskaarten en bodemfunctieklassekaart regio Arnhem leidde voor de gemeente de afgelopen jaren tot ongeveer €20.000 tot €60.000 euro meerkosten per jaar (inschatting kosten op basis van ervaring en expert judgement). Dit bedrag kwam ten laste van budgetten van het Ruimtelijk Domein.

Juridische consequenties

Als u beslist conform voorstel dan wordt daarmee uitvoering gegeven aan regelgeving conform het Besluit bodemkwaliteit.

Als de kaart niet wordt vastgesteld, dan geldt het generieke kader uit het Besluit bodemkwaliteit. Dit houdt in dat er altijd onderzoek/partijkeuring nodig is bij grondverzet, wat resulteert in extra kosten.

WMO-aspecten

N.v.t.

Onderwerp

vaststellen bodemkwaliteitskaart

Datum

25 juli 2019

Kenmerk

88177

Pagina

5 van 6

Gezondheid

Het vaststellen van de kaarten heeft op zichzelf geen effect op de volksgezondheid. Het maakt het alleen mogelijk om grond op een verantwoorde wijze her te gebruiken zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit van de bodem. Bij het opstellen van de bodemkwaliteitskaart heeft toetsing aan geldende normen plaatsgevonden, waarbij (indirect) ook is geconstateerd dat er geen humane (en ecologische) risico's optreden.

Wel is het natuurlijk zo dat bodemkwaliteit effect kan hebben op de volksgezondheid. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de negatieve effecten van bodemloos op de gezondheid, vooral op die van kinderen.

Duurzaamheid

Door verantwoord hergebruik van grond mogelijk te maken hoeft minder grond te worden aan- en afgevoerd en wordt een bijdrage geleverd aan de circulaire economie.

Effect op vermindering regeldruk

N.v.t.

Alternatieven

De regionale bodemkwaliteitskaarten en bodemfunctieklassenkaart van de regio Arnhem niet vaststellen. Hierdoor verandert er niets. Dit heeft tot gevolg dat er dan alleen grond kan worden toegepast met de kwaliteit AW2000, terwijl het anders in sommige gevallen ook mogelijk is om grond toe te passen met de kwaliteit wonen. Daarnaast moet er dan ook nog steeds voor iedere partij grond die wordt hergebruikt een onderzoek/partijkeuring worden uitgevoerd. Dit leidt weer tot extra kosten.

Bijlagen

1. Regionale bodemkwaliteitskaarten en bodemfunctieklassenkaart van de regio Arnhem (beslispunt)
2. Notitie Witteveen + Bos betreffende Toelichting actualisatie bodembeleid regio MRA
3. Beantwoording van de vragen die in de raadscommissie van 12 februari 2019 zijn gesteld betreffende het vaststellen van de bodemkwaliteitskaart

Onderwerp

vaststellen bodemkwaliteitskaart

Datum

25 juli 2019

Kenmerk

88177

Pagina

6 van 6